

szédságában egy kisebb kukoricásban késő bronzkori és középkori kerámia-maradványokat gyűjtöttünk (*Rigácsi elágazástól DNy-ra, KÖH 75597*; nagysága 140×110 m). A lelőhely területe a megfigyeltnél nagyobb, de pontos kiterjedése a fedettség miatt nem állapítható meg. A település templomától D-re, egy alacsony domb K-i lejtőjén szórványos újkőkori és középkori edénytöredékek jeleztek újabb lelőhelyet (*Széchenyi utcától K-re, KÖH 75599*; nagysága 120×100 m). A vasútállomástól DK-re egy D felé lejtő domboldalon intenzív leletsűrűségű késő bronzkori telep található egy 200×250 m nagyságú területen (*Vasútállomástól DK-re, KÖH 75601*). A lelőhely ennél biztosan nagyobb és a falu területére is kiterjed.

Munkatárs: Koller Melinda régész.

KOVÁCS FERENC

541. Ura, Templomdomb (KÖH 59032? 33?)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Kk, Kú

2010. július 16–17-én leletmentést végeztünk a Vas-Hídi-legalón, a régi templom dombján (Rózsa Imre földje). Kiszállásunkat az indokolta, hogy azt megelőzően, terepbejárásunkon pénzérmék kerültek elő. A helyszínre már Bacskai István fémdetektoros szakembert is magunkkal vittük, aki az érmék szóródása alapján folyamatosan leszűkítette az érintett területet előbb egy 6×6 m, végül egy 2×2 m alapterületű szelvényre. Hamarosan meg is találtuk az első pénzeket 15 cm mélyen, majd aprólékos bontás után, a harmadik szinten sikerült azonosítanunk a „fészket”. Az érmék nagyobb mennyiségben a 2. szinten jelentkeztek egy kb. 80 cm átmérőjű foltban, de zömük ez alatt néhány cm mélységben bukkant elő. A finom módszerrel történő feltárás során egy 10×25 cm alapterületű mélyedés mutatkozott, valamint a pénzek között egy menetes fém szájtöredék. A leletek felszedése után vált egyértelművé, hogy a mélyedés alján és oldalain ónmaradványok vannak, azaz a szájtöredék egy téglalapú ónflaskában lett elrejtve, melynek alja kb. 25 cm mélyen volt. A leletet igyekeztünk objektumhoz kötni, ezért tovább mélyítettük a szelvényt. Az altalajt 130 cm mélyen értük el, majd egy rézsús oldalú gödröt találtunk, melynek alja 180 cm mélyen volt. A szelvénybe kb. a negyede esett. Bontás közben számos késő középkori-újkori tárgyat gyűjtöttünk össze: kályhacsempéket, kerámiát, vas- és bronzcsatokat, egy karikagyűrűt, kovácsoltvas szegeket, egy vas nyílhegyet, paticsot, téglákat, állatcsontot. A környéken Bacskai István összeolvadt ólomdarabokat és ólomgolyókat talált. A szelvény falából az derült ki, hogy a gödör egyértelműen csak az alsó 80 cm-ből indult és téglatörmeléken kívül nem tartalmazott egyéb leleteket. A tárgyak többsége az érmék között és alatt kb 25–30 cm mélységig jelentkezett, de nem köthetőek az objektumhoz, így valószínűleg planírozás során kerültek a vastag, humuszos rétegbe. Az is megfigyelhető volt, hogy a gödörben is hamus és kormos rétegződés van, de a szelvényfalon földtani réte-

gek nem észlelhetők. A domb tehát emberi tevékenység következménye, melyet egy korábbi település területén végeztek és magasztásának utolsó fázisát egy pusztulás utáni tereprendezés adta.

A kincs előkerülésének csekély mélysége azt valószínűsíti, hogy a planírozási rétegbe sebtében elásott vagyonról lehet szó. Az érmék döntő többsége az 1620-as évekből való lengyel veret. Feltehető, hogy Bethlen Gábor valamelyik hadmozdulatához köthető a kincs elrejtése. A harci cselekményt megerősítik a felszínhez közel lelt ólomgolyóbisok, míg az azt megelőző pusztulásra a tereprendezés utal, melynek oka akár háború, akár véletlen tűzvész is lehetett.

A tulajdonos elmondása szerint a földet mindössze egy idényben használta a tsz, akkor húzhatta szét az érmeket a szántás.

Munkatársak: Bacskai István, Fábián Béla, Fábián László (Csengeri Múzeum), Bocz Péter, Tompa György (Jósa András Múzeum) és Tóth Krisztián régészhallgató (ELTE).

PINTYE GÁBOR

542. Ura határa

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, Sza, Á, Kö

2009. novemberben és 2010. májusban terepbejárást végeztünk a község határában, a település régészeti topográfiája készítésének céljából, a HURO /0801/024 Patrimonium 2007–2013. pályázathoz kapcsolódóan.

Csengeri u. 29–52-től ÉK-re (KÖH 77751): A Csengerújfalú felé vezető közútról a temetőnél letértünk a Kossuth utcáról a Csengeri utcára, mely egy szántóra vitt ki. Itt leltük a 9. századi-Árpád-kori telepnyomot. Északról legalább, K-ről és Ny-ról gabonátáblák szegik.

Pénzverő-hát (KÖH 77743): Ezen a területen is két lelőhelyet találtunk. Előbbi egy ÉK–DNy irányú, a csatornától Ny-ra fekszik. A csatornától K-re eső már Csengersimához tartozik. Mindkettő császárkori anyagot szolgáltatott.

Radák-tag (KÖH 77735): A Lápi-mellékcsatornától Ny-ra található lelőhely ÉNy–DK irányú, Árpád-kori és középkori edénytöredékekkel mutatkozott.

Sás-Ágyi-legelő (KÖH 77749): A Kossuth L. u. 80. számmal átellenben, egy alacsony, napraforgóval vetett ÉK–DNy irányú dombháton egy késő bronzkori, 9. századi-Árpád-kori cserepekkel jelentkező telepnyomot azonosítottunk. Bejárni csak korlátok között tudtuk, mivel K-ről és É-ről magas füvű területek, Ny-ról egy zártkert határolják.

Sás-tábla (KÖH 77739): A Lápi-mellékcsatorna és a Csapó-csatorna D-i szögében két lelőhelyet is regisztráltunk. Az előbbi egy egykori vízfolyás medrének öblében, utóbbi pedig annak É-i partján húzódik. Leletanyaguk bronzkori(?), császárkori és Árpád-kori cserepek.

Sás-tábla II. (KÖH 77747): A Lápi-mellékcsatorna és a Csapó-csatorna K-i szögében bronzkori és császárkori cserepeket gyűjtöttünk.